

**SLOVENSKI
KATEHETSKI
NAČRT**

SŠK-SKU

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

Slovenski katehetski načrt
je slovenskemu katehetskemu prostoru
dan z željo, da bi v vseh nas
»prebivala potrpežljivost in zaupanje,
da je Bog tisti, ki daje življenje,
rast in rodovitnost semenu Božje besede«
(SPK 289).

Seznam kratic

- CD – Cerkevni dokumenti
KKC – *Katekizem Katoliške cerkve*
MOM – Medškofijski odbor za mladino
PIP – *Pridite in poglejte*
SKN – *Slovenski katehetski načrt*
SKU – Slovenski katehetski urad
SPK – *Splošni pravilnik za katehezo*
SŠK – Slovenska škofovska konferenca
TEOF – Teološka fakulteta

Vsebina

Slovenskemu katehetskemu načrtu na pot	6
Predstavitev Slovenskega katehetskega načrta	8
Nastanek Slovenskega katehetskega načrta	9
Temeljna izhodišča	10
Predpostavke	11
OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV	12
Kateheza	13
Katehumenatski model	14
Katehetska dejavnost	14
Kerigma	15
Kompetence	15
Katehetski itinerarij	16
Načrtovanje	16
Poklicanost	16
Nova evangelizacija	16
ANALIZA STANJA IN KATEHETSKE SMERNICE	18
I. Analiza stanja kateheze v Cerкви na Slovenskem	18
II Katehetske smernice – namen in cilj kateheze v Cerкви na Slovenskem glede na posamezne ciljne skupine	21
KONKRETIZACIJA CILJEV GLEDE NA NAMEN KATEHETSKEGA NAČRTA	31
Konkretizacija ciljev glede na namen katehetskega načrta – DRUŽINA	32
Konkretizacija ciljev glede na namen katehetskega načrta – OTROCI	37
Konkretizacija ciljev glede na namen katehetskega načrta – MLADI	46
Konkretizacija ciljev glede na namen katehetskega načrta – ODRASLI	54

Slovenskemu katehetskemu načrtu na pot Msgr. Marjan Turnšek, predsednik SKU

Trenutek, ko je Slovenska škofovska konferenca (SŠK) potrdila *Slovenski katehetski načrt* (SKN), je primeren za ponovno ozaveščanje o pomenu pastoralnega načrtovanja nasploh. S SKN je na področju kateheze po petnajstih letih uresničena naloga (2017), ki jo je postavil že Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem (sinoda) in jo je potrdil Sveti sedež (2002); operativno pa jo je zakoličil slovenski pastoralni načrt v svojem krovnem dokumentu *Pridite in pogledajte* (PIP 2012). V slednjem je Cerkve na Slovenskem prepoznala svojo prednostno nalogo v pastoralnem prizadevanju prihodnjih let, kar je zapisala v obliki petih pastoralnih izzivov, ki jim sledi tudi SKN.

Pastoralno prizadevanje in načrtovanje nista najprej izvajanje takšnih ali drugačnih pastoralnih projektov v istem pomenu, kot se to dogaja na drugih področjih življenja sveta. Pastoralna in v njej tudi kateheza morata ostati Kristusov »projekt« in zato preprosto življenje cerkvenega občestva. To pa nas ne odvezuje, da ne bi iskali celovitih in izmoljenih ter preiščenih korakov v delovanju po predhodno dobro pripravljenem načrtu. Podobno »taktiko« zasledimo že pri Jezusu samem (pošiljanje po dva in dva) in nato v življenju prve Cerkve, še posebej v Pavlovih zapisih. Seveda je v posameznih korakih vse odvisno od živosti župnijskega organizma na določenem pastoralnem področju. Pastoralno načrtovanje je vedno in samo izraz pastoralne ljubezni, ki nas »razjeda«, in ne zgolj kakšne disciplinske obveznosti. V zavesti, da smo pastoralni delavci sodelavci v »vinogradu«, ki nam ga je zaupal Gospod, se veselimo, da se znamo in želimo pogovarjati ter skupaj odkrivati stare in nove pastoralne poti ter razločevati njihovo uporabnost. Pomembno je poudariti, da pri pastoralnem načrtu (tudi katehetskem) ni najbolj pomemben »papir«, ki nastane – čeprav tudi

mora biti, ampak čim širši krog ljudi v župniji, ki je pritegnjen in vstopi v proces načrtovanja: torej v skupno molitev, iskanje, razmišljanje, razločevanje, odločanje in zato tudi v skupno pastoralno odgovornost pod vodstvom zakonitega župnika za uresničevanje načrtovanega. Ta odgovornost je skrita že v velikem misijonskem naročilu, ki nam ga je Gospod zapustil pred vnebohodom, a se je v preteklosti v zavesti mnogih vernikov preveč izgubila. Tudi laikom jo po svetem krstu in sveti birmi nalaga Kristus, ne župnik ali škof. Zato je tudi katehetski načrt pripravljen tako, da nudi primeren okvir za doseganje skupnih ciljev na področju kateheze vseh starostnih obdobj (ne le otrok) ali vsaj gledanje proti skupnim ciljem, hkrati pa konkretnim katehetskim skupinam omogoča izbrati njim primeren pristop in možnost uvajanja lastnih novosti. Pri tem nudi odprtost pluralnim pristopom z iskanjem alternativnih možnih poti do istega cilja; daje pa tudi osnovne kriterije, po katerih je mogoče vsaj približno oceniti, ali smo z delom dosegli ne le »zunanje« uspehe (npr. preverljivo znanje), ampak tudi notranjo rast verskega življenja v katehizirancih in njihovih družinah. Vsi se zavedamo, da so to področja, ki so najbolj kočljiva, zato smo se jim v preteklosti morda kar malo izognili in se raje podvrgli zunanjim kriterijem. A v zadnjem obdobju nas tudi papež Frančišek jasno usmerja in naravnost kliče v umetnost duhovnega razločevanja, ki mora biti ena izmed temeljnih lastnosti Cerkve, ki jo oživlja Sveti Duh.

Za pastoralno, tudi katehetsko načrtovanje je treba imeti pogum. Velika nevarnost pastore pred težkimi pastoralnimi izzivi je, da postane »pastoralna konzerviranja« že videnega, ki lahko zapade v resignacijo (umik od sodobne kulture) ali v agresijo (neke vrste »križarsko vojno« proti

zunanjim nasprotnikom) ali v pragmatično organizatorstvo (beg v mnoge iniciative in aktivnosti). Z načrtovanjem želimo zapreti dve knjigi: »knjigo pritoževanja« (tarnanja) in »knjigo dobrih sklepov«, z obojim je po stari modrosti tlakovana »pot v pekel«. Takšno načrtno delovanje je izvedljivo le v sodelovanju na slovenski ravni in v posameznih manjših skupinah ter skupnostih, ki so vključene v krogotok življenja župnij ter bodo sledile znanim korakom načrtnega delovanja. Sprotno preverjanje pa omogoča tudi sprotno prilagajanje korakov, saj predvideni koraki v načrtu niso cilj, marveč le pot do njega; in če odkrijemo »boljšo« smer te poti do istega cilja pri konkretnih »pohodnikih«, jo bomo z veseljem uporabili.

Načrtovanje katehetskega delovanja je in želi biti predvsem proces v ljudeh, vernikih, živih članih župnijskih občestev in ne seznam nalog, ki jih moramo uresničiti in jih je nekdo zapisal »za mizo«. To zahteva smelost in drznost v novem razmišljanju o pastoralnem načrtovanju in pripravljenost »spreobrniti« pastoralo v smislu misijonskega delovanja evangelizacije. Novi *Slovenski katehetski načrt* želi biti v pomoč vsem, ki na področju kateheze vlagate izreden napor in veliko svojih življenjskih moči za pomoč družinam pri prenosu vere novim generacijam. Naj ga spremlja Božji blagoslov!

Predstavitev *Slovenskega katehetskega načrta*

¹ »[K]ateheza je nepogrešljivo v službi Cerkve. To ni nekaj zasebnega, niti ni stvar osebne pobude. Katehet deluje v imenu Cerkve, v moči poslanstva, ki mu je zaupano. V celoti cerkvenih služb in uslug ima katehetska služba lasten značaj, ki izhaja iz posebnosti katehetskega delovanja znotraj evangelizacije. Naloga kateheta, vzgojitelja vere, je drugačna od nalog drugih pastoralnih delavcev (liturgične, karitativne, socialne ...), čeprav seveda mora delati v soglasju z njimi,« pravi *Splošni pravilnik za katehezo* (SPK 219).

Slovenski katehetski načrt (SKN) je dokument, ki katehetu želi pokazati smer katehetskega dela. V ospredju je celoten proces kateheze v vseh življenjskih obdobjih. Načrt po svoji definiciji »določa: način, kraj, čas, da bi se neko dejanje uspešno izvedlo« (SSKJ), ne prinaša pa hitrih rešitev in receptov za premagovanje vzgojnih in metodoloških zagat.

² SKN želi predvsem:

- ◆ opredeliti osnovne pojme, s katerimi se srečujemo v katehetski dejavnosti v Cerkvi na Slovenskem. Pojem »kateheza« se tako ne nanaša zgolj na verouk kot poučevanje v veri, temveč zajema dejavnost vzgoje v veri od posameznikovega rojstva do smrti, ki je zadnji pritrtilni človekov odgovor Bogu;
- ◆ opredeliti katehizirance v Cerkvi na Slovenskem ter občestvo spomniti, da je »kateheza odgovornost vse krščanske skupnosti. Za uvajanje v krščanstvo naj skrbe ne samo kateheti ali duhovniki, marveč vse občestvo vernikov. Trajna vzgoja v veri zadeva vso skupnost. Zato je kateheza vzgojna dejavnost, ki jo opravlja vsak član skupnosti iz naslova odgovornosti posameznega člana in v zvezi ali v okolju skupnosti, bogate v odnosih, da bi se katehumeni in katehiziranci dejavno vključili v življenje skupnosti« (SPK 220);
- ◆ poudariti procesni pogled na katehezo, ki se ne ustavi ali začne pri vstopu posameznika v formalno versko izobraževanje, temveč gre za njegovo temeljno osebnostno in duhovno rast. V proces se lahko vključi na kateri koli stopnji, nato pa vsebinsko sledi ciljem svojega starostnega obdobja;
- ◆ opredeliti vsebinske cilje glede na starostno stopnjo in osebnostni razvoj katehiziranca, kar pomeni, da se zakramenti (zlasti zakramenti uvajanja) ne podeljujejo zgolj po kriteriju starosti, temveč tudi po kriteriju osebnega pristopa in izraženi osebni prošnji v smislu katehumenatskega značaja uvajanja v krščanstvo;
- ◆ prikazati »spiralni razvoj« splošnih ciljev, ki so dovolj odprti, da jih kateheti lahko podrobneje razčlenijo in prilagodijo glede na potrebe konkretne skupine oziroma posameznika;
- ◆ dati smernice za pripravo katehetskih gradiv, ki morajo upoštevati izhodišča, predpostavke in cilje katehetskega načrta glede na naslovljence;
- ◆ umestiti dobre in učinkovite prakse, ki se na katehetskem področju v Cerkvi na Slovenskem že izvajajo, niso pa še usklajene s strukturo kateheze naše delne Cerkve. Zavedamo se namreč, da je treba »med različnimi oblikami kateheze podpirati njihovo popolno dopolnilnost« (SPK 274).